

5 december 2021 – Tweede Advent

Dankzegging Heilig Avondmaal

Openbaring 12, vers 1 t/m 17

In gesprekken met senioren uit onze gemeente gaat het nog wel eens over de tijd waarin wij leven. Eén van de dingen die dan soms wordt gezegd, is dat deze tijd wel heel erg snel gaat. Welke veranderingen je hebt meegemaakt, als je nu 80, 90 jaar mag zijn..., dat is gigantisch! Telefoons, computers, smartphones, tablets... Je kunt niet meer zonder; het is heel erg lastig als je dingen moet regelen en je hebt geen emailadres of internetverbinding. Wat een gigantische veranderingen in een eeuw tijd! Je kunt het haast niet meer bijhouden...

De tijd gaat snel. Bijzonder snel. Maar de tijd is tegelijkertijd ook bijzonder ingewikkeld geworden. Al dat nieuws dat vanuit de wereld op je afkomt... En alles wat op je afkomt, zit zo ingewikkeld in elkaar. Want alles heeft met alles te maken. En er zijn overal meningen over: wie moet je nu geloven? ... Corona is op dit moment wellicht het sterkste voorbeeld: wat gebeurt er nu? Wat is er aan de hand? Of is er niet zoveel aan de hand, zoals sommigen beweren? En waar komt dit vandaan? Een complot, uit een laboratorium in China, of een samenzwering van de WHO? Of is het zomaar een van de vele ziekten? Maar ook bij allerlei andere actuele thema's – de opwarming van de aarde, de macht van Europa, de kerk die sterk verandert – je weet gewoon niet allemaal meer wat je ervan moet denken. En daar hoef je helemaal niet zo oud voor te zijn om hier tegenaan te lopen... Je ziet het ook bij jongeren: jongeren die in alle onoverzichtelijkheid, verwarring en onzekerheid vluchten in extreme levensvisies: radicaliserende moslims, of wappies, of wat dan ook..., zodat het hele leven en goed en kwaad in ieder geval een beetje duidelijk en overzichtelijk wordt.

Ik ga nu niet in de valkuil stappen om op mijn beurt vanuit de Bijbel een eenvoudig, overzichtelijk geheel van deze tijd proberen te schetsen. Nee, de Bijbel leent zich niet voor al te simpele theorieën. Maar wel wil ik vanuit het Bijbelgedeelte dat wij zojuist hebben gelezen iets vertellen over deze tijd, waardoor het hopelijk iets begrijpelijker zal worden *waarom* deze tijd zo ingewikkeld, gehaast en onoverzichtelijk is... en ook hoe wij in deze tijd als christen hebben te staan.

In Genesis 3, aan het begin van de Bijbel, kunnen wij lezen over Adam en Eva en wat er met hen is gebeurd. Hoe zij misleid werden door de slang, of beter gezegd: hoe zij zich *lieten* misleiden door dat medescheepsel. De slang kreeg vervolgens zijn straf afgekondigd. God sprak: *Ik zal vijandschap teweegbrengen tussen jou en*

de vrouw, en tussen jouw nageslacht en haar Nageslacht; dat zal je de kop vermorzelen en jij zult het de hiel vermorzelen. Deze strafaankondiging bevat naast een straf voor de slang ook een heel mooie *belofte* voor de mensheid. Alleen is die belofte nog heel erg verhuisd... Maar nu helemaal aan het einde van de Bijbel, in Openbaring 12, wordt duidelijk wat die belofte inhoudt! Want nu in Openbaring 12 kwamen wij weer de slang, de vrouw en het Nageslacht van de vrouw tegen. In een visioen, een droombeeld wat Johannes mocht zien.

Ik vertel er even iets over wat Johannes zag:

Allereerst ziet Johannes iets prachtigs: een vrouw die bekleed is met de zon en de maan onder haar voeten en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren. De hemellichten waar wij ons als mensjes heel erg nietig bij voelen... en terecht!... die grote maan... maar ook die ongenaakbare zon ... en dan nog ie sterren die op afstand als kleine stipjes twinkelen, maar die in werkelijkheid stuk voor stuk nog veel groter dan onze aardbol... die reusachtige hemellichamen, zij dienen hier als ornamenten voor deze vrouw: als een kroon, een kleed en een voetbankje. Een klein, nietig mens – de vrouw – staat dus in het middelpunt van heel het universum met al haar reusachtige planeten.

Wie is die vrouw? Nou, Johannes noemt geen naam, maar vertelt nog iets over haar: zij is zwanger. En daarmee verspringt in één keer het hele beeld: nu niet meer een vrouw met een ongekend hoge plaats te midden van alle sterren en planeten... maar een vrouw die in barensnood is. En wat ben je dan kwetsbaar... en moet je alles uit handen laten vallen.

De vrouw baart een Zoon. Een Zoon. En die Zoon, Zijn identiteit wordt wel gelijk bekend gemaakt: Hij zal de volken met een ijzeren staf hoeden, zo klinkt het. Woorden uit Psalm 2, woorden waarmee Gods Zoon wordt omgeschreven. Het is de Heere Jezus, Gods Zoon. Wie is die vrouw dan? Sommigen denken aan Maria. Op een of andere manier moet de bedenker van de Europese vlag daar ook aan gedacht hebben, volgens mij. Want heeft u die sterren wel eens geteld op de vlag van de Europese Unie? Ook: twaalf sterren. Twaalf, terwijl er inmiddels meer dan het dubbele aantal landen bij de EU is aangesloten. Twaalf sterren op een blauwe,

Maria-blauwe achtergrond, want met deze kleur gewaad wordt Maria vaak ook op schilderijen afgebeeld.

Maar Maria is het waarschijnlijk niet. Nee, deze vrouw staat symbool voor het volk van God, het volk van God uit het Oude Testament *en* uit het Nieuwe Testament. Deze vrouw is het volk van God uit de tijd voor Jezus' komst en uit de tijd na Jezus' komst. Joden en christenen. Gods volk dat in verwachting was van haar Messias, haar Redder. Israël vierde niet vier weken Advent zoals wij, maar was eeuwenlang in Advents-

verwachting. Wat een spannende, benauwende tijd was het vaak voor Israël. Israël wordt niet voor niets in de Bijbel soms vergeleken met een vrouw die in barensoed is. Maar haar Kind is ter wereld gekomen. Christus Jezus is in onze wereld gekomen. En vanaf nu staat het leven compleet in het teken van deze Zoon. We spreken niet voor niets over onze tijd als 'voor Christus' en 'na Christus'.

Maar dan... opeens verschijnt er een draak in het visioen dat Johannes mocht zien. Een draak met zeven koppen en tien horens, tekenen van macht en geweld. Nou, 'opeens verscheen de draak', dat is niet waar..., de draak stond al klaar om dat Kind dat geboren zou worden, te gaan verslinden. Ook de draak wachtte in spanning af... maar gelukkig: het Kind ontsnapt aan de bek van de draak. Het Kind wordt weggerukt – zo omschrijft Johannes het – het ontglipt en wordt opgenomen bij God in de hemel.

In enkele zinnen, of: in enkele beelden – komt de hele Bijbelse geschiedenis van duizenden jaren hier aan onze ogen voorbij. Het begint bij Genesis 3: de aankondiging van de strijd die er op deze wereld zal zijn tussen de vrouw en haar nageslacht en de slang. Dat was geen sprookje van eeuwen geleden, maar blijkt bittere realiteit te zijn. Want vervolgens zien wij die lange, spannende tijd van Israël die in verwachting is van haar Messias. Vrouwe Israël ziet de eeuwen door met verlangen uit naar de Messias die uit haar zal voortkomen. En dan na deze Adventseeuwen volgt het Kerstfeest: de Zoon wordt geboren. En al snel na Kerst wordt het Pasen en vervolgens Hemelvaart. De Zoon ontsnapt aan de klauwen van de draak en wordt opgenomen in de hemel, waar Hij als Koning regeert. De hele Bijbelse geschiedenis komt in enkele beelden voorbij. Maar dan zijn wij er nog niet...

De draak, de duivel – want dat blijkt die draak te zijn - probeert de hemel te bestormen. Maar de hemel is voor de draak potdicht. Wat mooi en veelzeggend! In de Bijbel lees je namelijk soms dat de duivel – hoe wij ons dat ook moeten voorstellen – wèl voet in de hemel kan zetten. In het boek Job bijvoorbeeld. Maar ook in een aantal andere Bijbelgedeelten. Dan lees je hoe de duivel, de satan de mensen aanklaagt bij God. De satan – aanklager, zo betekent die naam – probeert afstand te creëren tussen God en de mensen. En de satan heeft in die zin ook recht van spreken, want mensen kunnen inderdaad vanwege hun zonden niet tot God naderen en hebben er zelf voor gezorgd dat er zo'n diepe kloof tussen God en hen in is gekomen. De satan legt de vinger op de zere plek: hij klaagt de mensheid aan bij God. Maar nu Jezus, de Zoon van God, in de hemel is, voorgoed in de hemel is, nu heeft de satan daar niets meer te zoeken. Vanaf nu klinken er in de hemel geen aanklachten meer tegen de mensheid..., maar het gebed van de Zoon: 'Vader, Ik heb Mijzelf voor hen gegeven. Neem Mijn offer voor hen aan. Ik sta voor hen in. Ik heb Mijn leven voor hen gegeven'. Nu geen aanklacht meer tegen de mensheid uit de mond van satan, maar een priesterlijke voorbede door de Zoon van God Zelf. De satan heeft in de hemel niets meer te zoeken. Hij wordt er dan ook uit gegooid, de toegang ontzegd. Met een smak belandt hij op de aarde, zo zien wij in de volgende scene van het visioen.

En dan zijn wij waar wij moeten zijn. Want terwijl dit alles zich als het ware boven onze hoofden afspeelt, in ieder geval: boven ons verstand uitgaat, zijn wij hier nog steeds op de aarde. Maar nu verschuift het beeld dan ook van het hemels perspectief naar aarde: wat gebeurt daar? Nu, die slang, die draak, de satan, geeft het niet op. De vijandschap tussen de slang en de vrouw en haar nageslacht is nog niet voorbij. De draak krabbelt overeind. 'Als ik die Zoon niet kan krijgen, dan maar de rest van de familie', zo lijkt hij te denken. En hij gaat als een razende tekeer, wetend dat hij nog weinig tijd heeft. Zo staat het in vers 12: 'de duivel is naar beneden gekomen, naar jullie toe, in grote woede, omdat hij weet dat hij nog maar weinig tijd heeft.'

Nu, *zou dat het zijn waarom deze tijd zo snel lijkt te gaan en zo ingewikkeld en verwarrend is?* Nee, ik ga geen eindtijdpreek houden en alles van deze tijd duiden..., maar blijkbaar is er, nadat Jezus naar de hemel is gegaan en de satan de toegang tot de hemel is ontzegd, blijkbaar is er nu een wissel omgezet in de tijd: de duivel gaat vanaf nu als een woeste hier op aarde tekeer, omdat hij beseft dat hij nog maar weinig tijd heeft. Zijn domein en zijn tijd is inmiddels begrenst. Nu, als een goede misleider zet hij daarom alles op alles - met steeds sterkere middelen – om meer en meer chaos te creëren, om verwarring te zaaien, om te misleiden.

Nogmaals: ik wil niet alles van deze tijd duiden hoor! En als ik zo over de duivel spreek, het blijft ook voor mij een mysterie die duivel, die satan. Wie is dat nu? Wat is dat nu? Hoe kan dat in die goede schepping van God? Waarom krijgt hij zoveel speelruimte? In dogmatieken wordt soms gesproken over de on-persoon van de duivel. Een macht die niet scheidt maar die chaos veroorzaakt, die misleidt, die op een dwaalspoor zet, die ons van de heilzame weg af wil houden. Het is die innerlijke stem in ons die steeds het tegenovergestelde wil van wat God wil. Het is die bovenmenselijke macht boven ons die mensen verblindt en gevangen houdt in het kwaad. Een compleet mysterie..., maar zo overduidelijk aanwezig. Want *de duivel weet dat hij weinig tijd heeft*, zo horen wij in Openbaring 12. Ja hij lijkt daarom steeds een tandje harder te gaan werken: steeds méér chaos op de wereld, steeds méér verwarring tussen mensen die anders probleemloos met en naast elkaar samenleefden. Herkenbaar? Het wordt allemaal steeds complexer, het groeit mensen meer en meer boven het hoofd... en ondertussen is er steeds minder ruimte voor God... Alles gaat sneller, het levenstempo wordt meer en meer opgevoerd... en alles wordt ingewikkelder... je kunt het niet meer bijhouden..., wij voelen ons opgejaagd, onder de voet gelopen, de onzekerheid groeit, angstgevoelens maken zich van ons meester... en ondertussen vliegen wij in deze achtbaan uit de verbinding met God en uit de verbinding met elkaar en met onszelf.

Dat is de ene kant van het verhaal van deze tijd. Voor ons als christenen komt het daarom aan op 'op je hoede zijn'. Dat klinkt misschien wat vaag, maar 'op je hoede zijn' betekent in ieder geval dat je je niet laat meesleuren met de massa, dat je niet met de stroom meedrijft. Aan het einde van ons Bijbelgedeelte werd heel beeldend verteld hoe de slang, de duivel, water uit zijn bek spuwt als een rivier, een rivier om Gods volk op aarde hierdoor mee te laten sleuren. Nu: laat je niet meesleuren met de stroom! Maar hoe lastig kan het ook

in onze tijd zijn om tegen de stroom in te gaan! Op het terrein van normen en waarden. Op het terrein van keuzen maken. Laat je niet meesleuren, omdat wat gewoon lijkt te zijn, in het licht van de Bijbel helemaal niet gewoon is, maar: verleidelijk, misplaatst, niet nodig, je afhoudend van waar het werkelijk om gaat.

De duivel is een misleider. Want dat is het bijzonder lastige vaak: dingen zijn meestal niet helemaal goed of helemaal fout. Het zit er vaak wat tussenin, waardoor je gaat twifelen. En wat moet je dan doen? Op wie moet je dan stemmen? Welke mening of theorie moet je dan aanhangen? Welke keuze moet je dan maken? Misleiden. Was het maar gewoonzwart of wit. Maar grijs, dat is de lievelingskleur van de draak, ook al is hij zelf vuurrood zoals Johannes het beschrijft.

Moet je dan maar zwart-wit gaan denken? Nee, dat lost ook de problemen niet op, daardoor ontstaat er alleen nog maar meer verwijdering en chaos. *Heel dicht bij de Heere Jezus blijven*, daar komt het op aan. De kinderen van de vrouw, de christenen die op de aarde verblijven in het gebied waar de draak zo vreselijk huishoudt, deze christenen worden door Johannes beschreven als 'diegenen die de geboden van God in acht nemen en het getuigenis van Jezus Christus hebben' (vers 17). Nu, daar komt het op aan. Bereid zijn om Jezus te volgen, om Zijn voorbeeld te volgen, om God te dienen. En dat je je zekerheid en vreugde in Hem gevonden hebt. Dat je weet dat je leven veilig in de hemel bij God is bewaard, want daar in de hemel is je schat, daar is Christus Zelf. Vanaf de Avondmaalstafel worden wij zo de wereld ingestuurd: zal je dicht bij Jezus blijven? Zal Zijn leven jouw leven zijn... en zal Zijn gebroken lichaam en vergoten bloed jouw voedsel zijn voor elke dag?

Maar nu nog even terug naar die vrouw..., want waarom was zij nu eigenlijk omkleed met de zon en had zij een stralenkrans van twaalf sterren op haar hoofd en de maan onder haar voeten? Eigenlijk was – zoals je soms ook in films hebt – dit eerste beeld al een aanwijzing. God plaatst een nietige, kwetsbare – want: hoogzwangere - vrouw in het middelpunt van het universum. Dat volk van God - het volk Israël, de kerk, die kwetsbare groep gelovigen, die kring om de Messias – is namelijk zo kostbaar voor God. Hier draait het voor God om in heel Zijn scheppingswerk! En je ziet het vervolgens ook: als de Zoon van God aan de klauwen van de draak is ontsnapt, laat God in Zijn liefde deze radeloze moeder en de rest van het gezin niet aan haar lot over. De vrouw krijgt een onderkomen in de woestijn – zo vertelt Johannes – de vrouw krijgt een schuilplaats. In de laatste scene van het visioen zien wij dat de vrouw van God vleugels krijgt om zo snel mogelijk naar de woestijn te vliegen. Vleugels... de woestijn in ... beelden die voor een joodse lezer heel vertrouwd in de oren klinken. Want God had eeuwen geleden Zijn volk ook door de woestijn heengeleid... God had Zijn volk als op vleugels gedragen, zo vertelt het boek Exodus over de woestijnreis.

Nu, dit is de bemoediging die wij meekrijgen. De duivel gaat als een razende tekeer, het tempo wordt opgevoerd op deze wereld, want hij heeft nog maar weinig tijd... maar deze tijd is voor ons christenen een woestijntijd. Het is afzien. Het is soms gewoon maar uithouden. Een geduld oefenen, zoals Israël dat ook moest leren op haar weg door de woestijn. Maar het is

ook een tijd, waarin wij mogen leven onder de bescherming van God. Heel afhankelijk en kwetsbaar, zo zijn wij als kerk. Als een kwetsbare vrouw in de woestijn. Maar ondertussen: dagelijks gevoed en geleid door God Gevoed met manna uit de hemel. Brood des levens. Ik ben het Brood des levens, zo zei Jezus. Brood dat binnen onze gemeente met de Avondmaalsviering ontvangen en gedeeld mocht worden.

Wij leren uit dit visioen wat Johannes mocht ontvangen heel veel over deze tijd. Wij hebben iets gezien van waarom het in onze tijd zo'n chaos is, waarom zo'n gestrest gebeuren, waarin je vaak ook niet meer weet wat nu goed en fout is, wie je nu moet geloven enz. Het is draak, die oude slang, die de toegang tot de hemel is ontzegt en hier nu op aarde als een razende te keer gaat en alsmat verwarring zaait.

Maar deze tijd is dus niet een omweg in de tijd – in de zin van: 'het gaat helemaal de verkeerde kant op!', 'het loopt volledig uit de hand!' – nee, God had deze tijd al voorzien... en God zal ons in deze tijd voorzien van wat wij nodig hebben. Het loopt God niet uit de handen. Deze tijd – hoe ondoordringelijk het ook voor ons is – is onderdeel van Gods weg met deze wereld, God Die zoveel liefde en waardigheid wil schenken aan die kwetsbare vrouw, God Die zoveel zorg besteed aan haar en aan haar kinderen, Hij zal voor Zijn volk, Zijn gemeente zorgen.

En het mooiste van alles – ja, dat mogen wij als gemeente vieren – het mooiste van alles uit dit visioen is, *dat de overwinning al is behaald door de Zoon*. Die duivel gaat hier zo tekeer op de wereld, *omdat in de hemel de strijd al is beslist*. Daar kan hij geen voet meer tussen de hemeldeur krijgen. Daar mag hij geen stap maar zetten in Gods heiligdom, want daar is Jezus, onze Koning, onze Voorbidder, onze Redder. De duivel heeft al verloren. En daarom is hij zo woest. Zijn tijd is gelimiteerd. Hij gaat ongekend fel tekeer, want hij weet dat hij niet oneindig door zal kunnen gaan. Deze tijd zal tijdelijk blijken te zijn. Om het met een beeld te zeggen van professor Bavink: op de achtergrond van deze tijd klinkt de zachte melodie van Pasen, het overwinningslied, vanwege Christus' overwinning. Hier op aarde wordt deze melodie vaak overstemd door het geratel van machinegeweren, door de angstkreten van vervolgte christenen, door het geroep en geschreeuw in onze samenleving..., maar de melodie van Pasen gaat onverstoort door... op de achtergrond geplaatst dan wel..., maar straks zal het gezang losbarsten. Dan zullen hemel en aarde juichen en Christus eeuwig grootmaken. Om met Psalm 56 te zeggen: dan wordt door ons Zijn Naam altijd verheven; zo wordt Zijn lof vergroot!